

Revista Electrònica

Educativa i Socioeducativa

La tutoria a l'educació superior:
Exemples i reflexions

Universitat de les
Illes Balears
Institut de Ciències
de l'Educació

Pere Alzina Seguí

La tutoria a l'educació superior. Exemples i reflexions

La tutoría en la educación superior. Ejemplos y reflexiones

Tutorial Sessions in Higher Education: Examples and Thoughts

Pere Alzina Seguí, pere.alzina@uib.es

Doctor en Ciències de l'Educació. Seu universitària de Menorca

Resum

Aquest article narra i analitza una experiència realitzada en el marc de les tutories de carrera amb els alumnes del grau d'educació infantil a la Seu de la UIB a Menorca. En primer lloc s'analitza la tasca realitzada a través de les tutories de carrera i la tipologia de demandes realitzades per la diversitat d'alumnes, tenint en compte que a la Seu de la UIB a Menorca gestionam grups de devers 30 persones. En segon lloc s'explica, analitza i documenta una experiència concreta realitzada durant el primer semestre de tercer curs, que consistí en una gran exposició que recollia la majoria de materials, treballs, propostes didàctiques, racons i ambients de feina realitzats com a activitats en el marc de diferents assignatures del grau d'educació infantil. L'objectiu era donar a conèixer i apropar la tasca que es fa a la universitat amb la realitat viscuda a les escoles infantils.

Paraules clau

Tutoria de carrera; seu UIB Menorca; exposició; grau d'educació infantil

Resumen

El presente artículo narra y analiza una experiencia realizada en el marco de las tutorías de carrera con los alumnos del grado de educación infantil en la sede de la UIB en Menorca. En primer lugar se analiza la labor realizada a través de las tutorías de carrera y la tipología de demandas realizadas por la diversidad de alumnos, teniendo en cuenta que en la sede de la UIB en Menorca gestionamos grupos de, aproximadamente, 30 personas. En segundo lugar se explica, analiza y documenta una experiencia concreta realizada durante el primer semestre de tercer curso, que consistió en una gran exposición que recogía la mayoría de materiales, trabajos, propuestas didácticas, rincones y ambientes de trabajo realizados como actividades en el marco de distintas asignaturas de educación infantil. El objetivo era dar a conocer y acercar la labor que se realiza en la universidad con la realidad vivida en las escuelas infantiles.

Palabras clave

Tutoría de carrera; sede de la UIB Menorca; exposición; grado de educación infantil

Abstract

This paper analyses and focuses on an experience within the framework of tutorial sessions with students majoring in Early Childhood Education at the satellite UIB campus of Menorca. Firstly, we'll take a look at the work of some tutorial sessions and type of demands made by the diversity of students, bearing in mind that in the satellite campus of Menorca we are managing over 30 people's groups. Secondly, it explains, analyzes and documents on a specific experience during the first semester of third year, which consisted of a major exhibition that included most of the materials, work, educational activities, places and working environment as activities performed in the context of different subjects within the degree of Early Childhood Education. The aim was to raise awareness and bring the work being done at the University to the reality experienced at schools.

Keywords

Tutorials, Satellite UIB campus of Menorca, Exhibition, Early Childhood Education

1. INTRODUCCIÓ

El pla d'estudis del títol oficial de grau d'Educació Infantil, d'acord amb el Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials¹ té en compte les competències esmentades i el disseny d'un mínim pla d'acció tutorial conjuntament amb tot el pla d'estudis complet amb tots els currículums de totes les assignatures del pla. Moltes assignatures són de nova creació, i moltes d'altres són reconversions i readaptacions de les antigues. La tutoria és un element nou en tots els plans d'estudi; es parla de la tutoria de matrícula i de la tutoria de carrera.

Per desenvolupar la tutoria de carrera, el pla d'estudis preveu diferents vies i formats:

- Les tutories grupals (tractament dels temes transversals, figura del tutor, organització i informació dels plans d'estudis, tècniques d'estudi, accés a la bibliografia...).
- Les tutories en línia: cada tutor disposa d'una aula virtual de comunicació i intercanvi amb tots els alumnes de les tutories (aquesta aula pot articular un fòrum i la possibilitat de penjar-hi documents).
- Les tutories individuals: s'estableixen a demanda del tutor o de l'alumne per al tractament de temes particulars.

Les trobades entre els tutors i l'alumnat són importants a l'inici de curs, abans del període d'exàmens, després de les avaluacions o en acabar el curs o la carrera. L'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) en primer lloc i posteriorment el Servei d'Estadística i Qualitat Universitària (SEQUA), proporcionen eines i materials adients per escometre la tutoria.

L'alumnat matriculat a les seus de Menorca i d'Eivissa presenta unes particularitats que faciliten la concreció del pla tutorial. L'alumnat rep un percentatge important de classes a través de videoconferència, alhora que també hi ha un conjunt de professors associats que imparteixen la docència directament a cada seu. Les seus d'Eivissa i de Menorca no permeten immersir-se en un gran campus, com podria ser el de Palma i, per tant, les necessitats d'informació i de tutorització augmenten. És en aquest marc on s'ha desenvolupat i on continua desenvolupant-se la nostra actuació.

El Pla d'acció tutorial² és un recurs que ofereix el suport que pugui necessitar l'alumnat al llarg de la vida acadèmica i que es divideix en tres moments:

- La tutoria de matrícula, en què l'alumne serà informat sobre tot el referent a la formalització de la matrícula i al pla d'estudis.
- La tutoria de carrera, en què l'alumne pot rebre assessorament referent a totes les inquietuds i problemàtiques que se li presentin al llarg del procés d'aprenentatge.
- La tutoria de sortida al món laboral, en què l'alumne rebrà l'orientació pertinent sobre les seves possibilitats de feina i sobre la inserció en algun camp professional.

1. Vegeu el pla d'estudis complet a: http://ocihe.uib.es/digitalAssets/129/129668_Educacio_Infantil.pdf.

2. Vegeu el document en PDF *Guia per a l'alumnat del PAT* a: http://www.ice.uib.cat/digitalAssets/181/181261_guia-alumnes.pdf.

Com diu la guia per a l'alumnat del PAT, l'objectiu del PAT és facilitar la informació, la formulació i l'orientació necessàries perquè l'alumnat disposi d'eines suficients per prendre les decisions acadèmiques, professionals, socials i administratives pertinents i, així, assegurar-nos que l'alumnat ha aprofitat al màxim tots els recursos disponibles.³

La nostra experiència s'insereix en el marc de la tutoria de carrera, al llarg dels tres primers cursos del grau de Mestre d'Educació Infantil, de l'alumnat que inicià els estudis el curs 2009-2010.

Tot i que els resultats globals sobre l'experiència de tutoria de carrera no són concloents ni coincidents, creiem que la nostra experiència pot aportar evidències i elements d'anàlisi per reorientar-la, si cal, i traure'n el màxim profit.

Des dels primers moments vam intentar concretar l'abast d'aquesta acció tutorial, ben diferent i ben específica en relació amb l'extensa bibliografia que hi ha sobre la tutoria d'alumnes en l'educació obligatòria. Havíem de trobar uns camps d'acció, uns límits fonamentals i algunes actuacions que fessin visible el treball realitzat. La guia per a l'alumnat del PAT ja establia aquest marc general d'actuació:

- Les tutories amb el tutor són diferents de les tutories que es poden dur a terme amb el professorat d'una determinada assignatura. Les qüestions referides a una assignatura concreta s'han de resoldre amb el professor responsable.
- El tutor de carrera pot orientar sobre el pla d'estudis i sobre les condicions més adients per enfrontar-s'hi.
- El tutor pot orientar sobre la manera com podem estructurar els treballs en general i recomanar determinades tècniques de treball i de recerca.
- Pot orientar sobre la manera com s'ha de preparar un examen, i donar informació sobre estratègies i recursos d'ajuda per millorar les qualificacions.
- Pot orientar sobre les diferents fonts d'informació per completar els continguts que es treballen.
- Informació sobre el funcionament de la Universitat, els òrgans de govern i de representació.
- Informació sobre les novetats de la Universitat i altres informacions procedents d'altres universitats.
- Informació sobre els programes de mobilitat i de cooperació.
- Informació sobre les beques d'alumnat col·laborador, de mobilitat o altres tipus de beques de caire acadèmic.
- Organitzar reunions semestral amb la intenció de plantejar els possibles problemes i les possibles sortides, i canalitzar-los de manera adient.

3. Ídem, nota 2

Els temes de caire administratiu (informacions administratives respecte a les beques, informacions administratives respecte a terminis de matrícula, convalidacions, etc.) corresponen als personal d'administració i serveis.

Finalment, els temes personals no relacionats amb les tasques d'estudi no han de ser objecte de tractament en aquestes tutories.

Per facilitar l'acció tutorial es va dissenyar l'espai virtual PAT, que és un espai de *teletutoria* dissenyat sobre la plataforma Moodle; es tracta d'una aplicació de les eines virtuals a la tasca de tutoria per facilitar tot allò relacionat amb les funcions del tutor. En aquest espai s'hi matriculen per defecte els tutors i els alumnes a qui els correspon fer les tutories.

1.2. ELS PLANS D'ESTUDIS

Paral·lelament hi ha una consciència generalitzada que la majoria d'estudis porten una càrrega teòrica molt alta, en relació amb les necessitats pràctiques que la vida a les escoles genera. Aquesta consideració pot tenir moltes matisacions, però molta gent la dona per bona, i les persones totalment alienes als estudis tenen tendència a repetir aquesta idea de l'excessiva càrrega teòrica; molts són els que afirmen que l'autèntic aprenentatge comença quan et trobes amb la realitat d'una aula; si bé això és cert, no podem oblidar que les bases teòriques són necessàries per contextualitzar el nostre quefer.

Per tant, davant aquesta realitat, volíem aprofitar els primers estudis del pla Bolonya a l'illa de Menorca per donar a conèixer a la societat, mitjançant diferents fórmules, el gran volum de feina que comporten els estudis i la relació entre la teoria i pràctica muntant una exposició que recollís mostres dels treballs i de les propostes que elaboràrem a través de cada assignatura o amb combinació entre elles.

La Seu de la UIB a Menorca viu una mica al marge del pols social de la població; és ben poca la gent que coneix el que s'hi fa, i aquesta també era una oportunitat per acostar els estudis a la societat més propera.

Paral·lelament, amb la coordinació de Gemma Tur, la coordinadora d'estudis de la Seu d'Eivissa, es va iniciar una interessant experiència d'anar elaborant uns blocs en forma de dossier d'ensenyament i aprenentatge per mantenir vies de contacte entre les diferents seus i amb altres estudiants d'altres universitats, i alhora per reflectir el procés d'aprenentatge al llarg dels quatre estudis del grau.

Però bé, una vegada situats en el marc que féu possible l'experiència que narram, anem per parts i analitzem les diferents propostes.

El pla era nou, i a Menorca i a Eivissa es donaven unes característiques específiques que podrien millorar-ne l'aplicació: el nombre d'alumnes per aula, 35, amb limitació de places; per tant, el gran grup és en realitat un grup mitjà, cosa que facilita, lògicament, una atenció més individualitzada i ajustada als interessos i motivacions de l'alumnat.

A més, cal considerar que les persones que configuren els grups de Menorca, normalment, són diverses quant a origen, estudis, procedència i edat. Hi ha un nombre molt alt de dones amb fills i de persones grans que hi accedeixen a través de les diferents opcions (més grans de 25 anys, més grans de 40, més grans de 45, etc.), ara que aquesta és una realitat que es va

imposant arreu. Aquesta diversitat, com tota diversitat, enriqueix els intercanvis i ajuda a una major cohesió, tot i que cal treballar-hi.

2. EL PAPER DEL TUTOR I LES NECESSITATS EXPRESSADES PELS ALUMNES

Els estudis sobre la tutoria tenen un arrelament extens i una bibliografia abundant, especialment durant els anys de l'educació secundària i el batxillerat. Hi ha poca documentació sobre tutories a l'educació superior al nostre país i, per tant, vam decidir anar concretant funcions i tasques a mesura que aquestes anaven apareixent. Sabem que no és un propòsit gaire reeixit, però valia la pena començar.

Sens dubte el marc del pla d'acció tutorial dissenyat en el pla d'estudis era el referent d'actuació, però calia concretar-ho a les necessitats que anassin sorgint. De qüestions n'han aparegudes moltes, algunes que es podien resoldre en el marc del pla tutorial, altres que corresponien a assignatures concretes i altres de caire de gestió administrativa.

Al llarg d'aquests tres cursos del grau d'Educació Infantil a la Seu de la UIB a Menorca se'n han anat plantejant un conjunt de temes que hem intentat agrupar, no tant per nombre de casos sinó per tipologia i casuística.

- Els alumnes, en primer lloc, demanen dels tutors suport per a tots aquells processos que es necessitin per portar un bon ritme de treball al llarg del grau; que comprenguin la situació personal de cadascú i la pròpia relació amb els estudis, amb la intenció de coordinar i orientar el temps de feina; que siguin una persona referent per poder compartir qualsevol problema que pogués sorgir al llarg de la carrera, i poder trobar solucions pràctiques en un clima de confiança i amistat. Aquesta és la perspectiva més genèrica i global.
- En segon lloc, demanen que els ajudin a aprofundir en les motivacions i expectatives personals, i que els orientin a l'hora d'elegir els itineraris i les optatives d'acord amb aquestes motivacions i expectatives.
- Uns dels temes més recurrents són totes les qüestions relacionades amb les tècniques d'estudi. Gairebé la majoria demana que els ajudin a aprofundir en les estratègies d'estudi més adients a cada cas. La majoria expressen que les tècniques d'estudi pròpies no són estratègiques, i que massa vegades es limiten a passar els apunts a net i a tenir les coses al dia, sense aprofundir-hi massa ni reflexionar-hi. La majoria són conscients de les mancances en tècniques d'estudi estratègiques: molts es limiten a copiar els apunts i a repassar-los diverses vegades, repetint els continguts fins a recordar-los; molts expressen que en algunes assignatures és l'únic mètode vàlid, però no el més eficient. Aquest ha estat un tema força important en la tutoria, no tant en l'àmbit concret de les conegudes tècniques d'estudi sinó més tost per ajudar a ser estudiants estratègics i a reflexionar sobre la manera com estudien i com haurien d'estudiar.
- L'organització del temps és un tema recurrent lligat a l'anterior, que curiosament també s'observa en les promocions que acaben el batxillerat, segons els comentaris que ens fan arribar els tutors de segon de batxillerat quan anam als centres a explicar el tema de la selectivitat. L'organització del temps està lligada al rendiment de l'estudi; és un tema que preocupa força, ja que molts d'alumnes són conscients que no rendeixen prou, i a més, són

molts els que intenten combinar la feina, la família i els estudis. Alguns també assenyalen que tenen problemes importants de concentració i de prioritzar a l'hora d'organitzar la feina; la feina s'acumula i el rendiment minva. Hem dedicat també algunes sessions a plantejar i a debatre d'aquest tema. Alguns alumnes demanen una orientació personalitzada en funció de les necessitats de cadascú, especialment en relació amb els mètodes d'estudi i de treball, i l'organització del treball personal.

- En sisè lloc, es demana que les tutories serveixin per allò per a què es van dissenyar: per resoldre problemes; si es plantegen problemes i es poden resoldre, que es resolguin i que se'n doni compte; en cas contrari, també. Són molts els alumnes que demanen una actuació coherent, afirmen que necessiten coherència entre el que es diu i el que es fa. Alguns alumnes comenten que, per exemple, no veuen gaire clara la finalitat de les enquestes anònimes que es fan al professorat, ja que sembla que les coses que es demanen allà i que són —afirmen— gairebé unànimes per part seva, no són tingudes en compte o com a mínim no s'observen els resultats.
- Un setè motiu de preocupació és l'ús de les eines contingudes a UIBdigital. Alguns alumnes demanen molta informació per accedir a UIBdigital i manejar-s'hi, ja que no han treballat abans amb eines com el Moodle. El tema de l'ús de les videoconferències i la interacció constant entre illes també preocupa, però una vegada rebuda una bona formació inicial i amb la pràctica quotidiana, no genera més problemes. Per tant, l'ús de les eines informàtiques és una necessitat de principi de curs que queda resolta ràpidament.
- Una de les qüestions més recurrents al llarg del temps, reiteratiu i difícil de resoldre, és la realització dels treballs en grup, dels treballs cooperatius. El treball cooperatiu és una preocupació sentida per tot l'alumnat i és un dels aspectes que ha generat més tutories personalitzades i intervencions puntuals. Alguns alumnes demanen que els ajudin a resoldre els conflictes que es produeixen entre els grups de treball, bastant freqüents, i que s'actui de mitjancer amb altres professors (aquest apartat, lògicament, supera les tasques i responsabilitats dels tutors de carrera).
- Molts alumnes consideren que la figura del tutor és força important, especialment a les illes petites, Menorca i Eivissa, on no es pot viure el clima universitari que hi ha al campus de Palma. La manca d'ambient d'un gran campus és un dels handicaps més importants de la Seu de Menorca.
- Es demana claredat, sinceritat, suport i orientació en tots els temes acadèmics, i especialment en el començament dels nous estudis de grau. Són molts els temes nous i incerts que es poden plantejar durant la implantació dels estudis de grau de Mestre d'Educació Infantil. Tots els alumnes són molt conscients que la implantació del pla Bolonya portarà problemes i disfuncions, i saben que seran els primers a experimentar-los. D'aquest problema n'era especialment conscient el grup que va començar primer el curs 2009-2010, tot i que els altres cursos es troben cada any amb una nova organització del curs.
- El grau implica molts treballs de recerca i en petit grup; molts alumnes demanen que els ofereixin orientacions més precises de cara als treballs en grups de recerca, tot i que això correspon més al professor de cada assignatura que al tutor de carrera. Des dels primers moments són conscients que el treball cooperatiu no és el mateix que el treball en grup, que consistia a elaborar, cadascú, una part individual i afegir-la a les de la resta del grup. El tema de la còpia també genera certes pors; avui en dia és molt fàcil adquirir i copiar un

material per elaborar un treball, especialment si les qüestions que es demanen són de resposta directa; alguns alumnes prefereixen plantejaments de caire més reflexiu que memorístic i que els treballs de recerca plantegin problemes complexos que no puguin ser resposts directament en un cercador d'Internet. Les preguntes complexes exigeixen recollir i identificar moltes informacions simples que a través de la reflexió donen resposta a les preguntes complexes. Lògicament aquest tema genera diversitat d'opinions; molts alumnes prefereixen exercicis, exàmens i treballs de resposta simple o directa, ja que estalvien temps de treball.

- Davant la problemàtica concreta de la biblioteca de les seus, especialment la de Menorca, els alumnes demanen que el tutor també n'exerceixi el control i la vigilància per assegurar que hi hagi la bibliografia bàsica de cada assignatura. Aquest tema és recurrent, ja que la Seu no disposa de personal per fer front a aquesta necessitat i, lògicament, també supera les funcions del tutor, tot i que s'ha anat fent per garantir l'accés a la mínima bibliografia recomanada.
- Les persones que treballen, estudien i estan a càrrec d'una família esperen del tutor comprensió i consells clars des de la pràctica, i demanen assessorament també per poder combinar adequadament el treball, la família i els estudis. Aquesta és una situació força complexa, ja que, si es volen cursar tots els crèdits d'un curs, és pràcticament impossible dedicar-se a altres qüestions, per tant, s'ha de prioritzar.
- El tema dels idiomes també és recurrent; preocupa l'accés al nivell B2 d'anglès i al C1 de català, ja que no es veuen les vies gaire clares. Molts alumnes no veuen gaires opcions per obtenir el nivell d'anglès exigint en el marc de la carrera, i són conscients que les dues assignatures optatives no són suficients per obtenir el nivell indicat, si no tenen ja un nivell elevat. A més, cal pensar que les assignatures són dues optatives de 3 crèdits ECTS i que en aquest temps, sense una preparació prèvia, no és possible assolir el nivell B2.
- Alguns alumnes demanen del tutor que escolti els suggeriments i crítiques dels alumnes per portar-los on es poden resoldre. Aquesta tasca s'ha pogut canalitzar a través del consell assessor de la Seu, òrgan consultiu i de debat on s'apleguen els representants de tots els estudis, tant alumnes com professors com personal d'administració i serveis, que es reuneix dues vegades durant el curs i, si els canals de comunicació funcionen correctament, esdevé un lloc adient per plantejar-hi temes generals. Els resultats fins ara són positius, ja que tothom hi té veu. Molts dels temes que s'hi plantegen superen l'àmbit de la tutoria de carrera, i la presència del vicerector delegat de les seus hi atorga el nivell de rellevància adequat.
- D'altra banda, la majoria d'alumnes són conscients que els arriba molta informació, que poden estar al dia de tot el que succeeix i de tot el que els ofereix la Universitat, però també demanen del tutor una selecció específica d'aquesta informació adreçada més a les necessitats pròpies. Molts confessen que tanta informació, que els arriba via correu electrònic, els col·lapsa i no saben distingir allò que és important per al seu grup. En el cas de l'illa de Menorca, i també a Eivissa, moltes de les informacions que s'envien fan referència al campus de Palma, tot i que constaten que és interessant estar informat de tot el que succeeix. Per tant, es demana que el tutor canalitzi les informacions potencialment més interessants per a l'alumnat.
- Finalment, demanen al tutor orientació per després d'acabar els estudis, sortides, camps d'actuació, tasques a realitzar, complements de formació, etc. Aquesta actuació forma part

del pla d'acció tutorial dissenyat, i qualsevol dubte que hi està relacionat es tramita i es resol de la millor manera, tot i que encara no ha acabat cap promoció de grau.

- Com a cas puntual, uns pocs alumnes demanen suport en el tema de la llengua, ja que alguns desconeixien que la llengua base de comunicació és la catalana, tot i que aquesta qüestió no genera cap problema en cap cas. L'oferiment de suport a aquestes persones resol ràpidament la qüestió.

Com es pot comprendre fàcilment, ha estat impossible atendre tota la casuística exposada, tot i que ens hem centrat específicament en cinc grans aspectes que hem considerat clau.

2.1. LES ACCIONS PORTADES A TERME

En aquest marc exposat, la nostra actuació com a tutors de carrera s'ha dirigit bàsicament a:

- Organitzar dues reunions anuals per curs amb cada grup de classe. Fem coincidir les reunions grupals en acabar el primer semestre, abans del període d'avaluació complementària, i al final del curs, abans també de l'inici del període d'avaluació complementària. En aquests moments disposam de tres grups corresponents als tres primers cursos del grau.
- Dedicar dues sessions per curs i grup per a formació sobre el dossier d'aprenentatge mitjançant un bloc, coordinat per Gemma Tur, en videoconferència des d'Eivissa. L'objectiu d'aquesta activitat de formació en el marc de la tutoria també ha comptat amb la col·laboració de diferents professors que han utilitzat l'eina creada per donar a conèixer els seus treballs i reflexions. No tots els alumnes participen en el projecte del bloc de carrera, però n'hi ha que hi fan molta feina i alguns s'estan iniciant en l'eina.
- Hem dedicat un parell de sessions a tècniques d'estudi, però des de la vessant estratègica, des de la vessant de les estratègies d'aprenentatge, és a dir, ajudar a estudiar segons el context i les necessitats plantejades, sense oferir les típiques receptes que arreu es treballen i que de poc serveixen (vegeu Monereo, 1993, i Monereo i altres, 1998). Aquestes sessions s'han realitzat en petits grups o individualment.
- Hem dedicat diverses sessions al treball en grup; el treball cooperatiu ha generat problemes en tots els grups i els hem assessorat mitjançant articles, escrits, reflexions i fòrums, a més de mantenir moltes converses individuals i grupals, amb l'objectiu de demostrar la validesa del treball cooperatiu, els avantatges i les cessions que comporta (vegeu Bonals, 1996). En aquestes sessions hem posat en marxa nombroses estratègies que possiblement s'havien treballat en el marc de les diferents assignatures (vegeu Casamayor —coord.—, 2007).
- Finalment, amb el grup que actualment cursa tercer de grau d'Educació Infantil, vam anar recollint tots els materials que elaboràrem amb la intenció de muntar una exposició per difondre i obrir la docència universitària a la societat, i especialment als especialistes en educació infantil dels diferents municipis de l'illa. Des del primer curs ens adonàrem que els materials i treballs que elaboràrem per a les diferents assignatures eren interessants i rompien la dicotomia teoria-pràctica anomenada al principi de l'article. Aquesta ha estat l'acció principal de la tutoria de carrera per al grup de tercer de grau d'Educació Infantil.

2.2. EL PROBLEMA MÉS REITERAT: EL TREBALL COOPERATIU

Valoram positivament l'acció tutorial mínima portada a terme amb els grups dels estudis de grau d'Educació Infantil, especialment pel que fa a la resolució dels problemes de treball en petit grup. La càrrega de treball en petit grup suposa devers un terç de la tasca engegada en qualsevol assignatura. L'elecció, la confecció i la consolidació dels grups de treball fou i segueix sent un entrebanc important quan hi ha persones poc acostumades al treball cooperatiu i diferents ritmes i nivells d'exigència dins un mateix grup; aquesta diversitat intrínseca en tots els grups humans és de difícil gestió, tot i que és el fonament de la convivència.

Evidentment, no es tractava d'explicar tècniques de treball en grup ni estratègies de resolució de conflictes tal com es fa en l'ensenyament primari i secundari. L'altra opció tampoc no ens semblava pertinent: obviar els casos i deixar que s'arreglassin tots sols o simplement que es recomponguessin o que trencassin. Entre un extrem i l'altre tenim marge de maniobra per facilitar el treball en grups cooperatius demostrant la necessitat d'una interacció i d'un intercanvi d'informació profunds. Es tractava d'analitzar i posar en pràctica el que canvia entre el que consideram treball en grup i treball cooperatiu, les formes bàsiques per agrupar-se i les estratègies necessàries per a un bon funcionament. No es tractava de condicionar ningú en les pròpies decisions, però sí d'orientar, de guiar i d'ajudar. Tampoc no s'ha intervingut en la presa de decisions a l'hora d'agrupar-se, tot i que sí que s'han hagut de realitzar algunes intervencions puntuals en grups ja constituïts.

Molts alumnes procedents directament del batxillerat i molts de més grans de 25, 40 o 45 anys afirmaren que desconeixien què significava un treball cooperatiu; tots ells constataren que el treball en grups que acostumaven a fer eren ben simples: una vegada elegit el tema i cercada la informació, cadascú se'n repartia una part, l'escribia i després, simplement, ajuntaven les parts. El treball en grup estava acabat.

Els vam explicar que el treball cooperatiu és molt més que la suma de les parts aportades per cada membre del grup i que havien de tenir en compte que la interacció i l'intercanvi d'idees esdevenien fonamentals en totes les fases del procés. Un bon treball s'ha de planificar (identificar clarament el tema, buscar la informació pertinent, organitzar-la conjuntament, confegir-la i transformar-la per ser compresa i interioritzada); en segon lloc, s'ha de textualitzar i s'ha de tenir en compte què volíem explicar, com, a qui i amb quina intenció. Durant el procés de textualització també s'ha d'interaccionar, intercanviar informació, discutir i arribar contínuament a acords; igual que durant el procés de revisió (cal valorar si s'han aconseguit els objectius, si s'ha assolit la intenció comunicativa o si el treball és comprensible, equilibrat i reflecteix totes les aportacions del grup). Aquesta seqüència (no necessàriament lineal) va suposar una novetat per a molts.

Aquestes intervencions, creiem, ja que no disposam d'eines d'avaluació, que han ajudat a la generació de grups cooperatius i a resoldre problemes que han anat sorgint de forma periòdica. En cap cas no ha estat un problema generalitzat, però sí repetit entre els diferents grups del grau. La intervenció en aquesta tipologia de casos ha de ser molt discreta, molt humil i molt estratègica.

Sincerament creiem que ningú no pot donar lliçons de treball cooperatiu, ja que la majoria de nosaltres ha rebut un ensenyament molt dirigista i individual; per tant, és un camp en el qual cal anar avançant junts, analitzant els problemes que es plantegen i actuant de la forma més positiva i assertiva possible.

D'altra banda, també hauríem de revisar el plantejament dels treballs; hauríem de pensar en estructures de recerca i en treballs oberts, en els quals la informació no fos l'objectiu final sinó les eines necessàries per a la reflexió que, finalment, ha de donar resposta al treball. Els treballs purament descriptius (buscar informació i reescriure-la) no són els més adients per al treball cooperatiu.

3. L'EXPOSICIÓ DE MATERIALS A LA SEU DE LA UIB A MENORCA

En el marc de les tutories de carrera en gran grup va sorgir la idea de recollir i exposar bona part dels treballs que els alumnes preparaven per a les diferents assignatures del pla d'estudis, conscients que eren materials valuosos per donar a conèixer i per evitar que quedassin arxivats en un calaix o llençats a la paperera passat un cert temps.

La idea va anar consolidant-se, es va elaborar un petit projecte per aconseguir un mínim finançament i es van començar a recollir els diferents materials que es consideraren més rellevants. Volíem que l'experiència tingués difusió i algun tipus de projecció, per tant, van anar elaborant un projecte mínimament coherent, amb objectius, els continguts que s'havien de treballar i una mínima temporització, estructura i organització.

Entre d'altres, es van proposar els següents:

3.1. OBJECTIUS

- Organitzar, sistematitzar i ordenar els diferents materials elaborats al llarg dels dos cursos escolars per donar-los a conèixer a la societat.
- Organitzar una exposició de propostes didàctiques per a l'escola infantil sistematitzades i explicades, elaborades pels diferents grups de feina dels estudis de grau.
- Preparar els materials necessaris per realitzar una presentació de tots els materials organitzats, el grup organitzador i que servís, alhora, per explicar la feina que es fa a la Seu de la UIB a Menorca.
- Difondre la tasca formativa derivada dels nous plans d'estudis.
- Elaborar un petit vídeo que recollís les diferents experiències enregistrades.

En segon lloc, vam intentar fer un recull dels materials que consideràrem més adequats per ser exposats i dels continguts bàsics que es podien treballar a partir de l'exposició. Entre d'altres, vam incloure:

3.2. CONTINGUTS

- Panells temàtics amb les competències de la carrera.
- Breu esquema de les assignatures de la carrera.

- Presentació dels objectius de l'exposició.
- Presentació individualitzada dels membres dels grups amb diferents formats.
- Presentació i mostres dels blocs individuals de carrera: fragments, comentaris personals, aportacions interessants...
- Propostes didàctiques dissenyades a la classe de Bases Didàctiques i Disseny Curricular: unitats didàctiques, fotografies de l'experiència i vídeos enregistrats.
- Propostes didàctiques dissenyades i aplicades en centres docents de l'assignatura Aprenentatge de la Llengua en Contextos Multilingües: unitats didàctiques, fotografies de l'experiència i vídeos enregistrats.
- Activitats dissenyades a l'assignatura Del Plaer de la Lectura al Joc de l'Escriptura: propostes didàctiques i exemplificacions.
- Un racó amb tots els cançoners de l'assignatura Música: cançoners diversos i diverses peces enregistrades.
- Reconstrucció dels racons dissenyats a l'assignatura Estratègies d'Intervenció en la Primera Infància I.
- El debat televisiu sobre educació ràpida / educació lenta portat a terme en la mateixa assignatura.
- Les unitats didàctiques preparades a l'assignatura Educació Artística i Estètica, Fonaments de l'Art Plàstic i Visual.
- Un receptari de pastissos que es va anar elaborant entre tots i que serviria per convidar els visitants de l'exposició.

3.3. TEMPORITZACIÓ

El muntatge es va realitzar durant els mesos de novembre i desembre de 2011. L'exposició va estar oberta al públic d'abans de les vacances de Nadal fins als darrers dies del mes de febrer de 2012.

L'exposició restà oberta tots els capvespres dels dies feiners al públic en general, de 17 a 21 hores, i en horari de matí, prèviament fixat, per a grups d'escoles infantils o grups de mestres d'educació infantil.

3.4. ESPAI

L'exposició es va muntar als espais comuns de la Seu de la UIB a Alaior (passadissos, entrades i accessos, escales i parets interiors), de manera que no dificultàs l'accés a les aules ni impedís la visita de persones externes en uns horaris determinats.

Era la primera experiència d'aquest tipus que es portava a terme a la Seu de la UIB de Menorca organitzada i gestionada exclusivament per l'alumnat. Una de les intencions afegides

era decorar els espais comuns de la Seu amb elements i objectes pertanyents a una de les quatre carreres que s'hi imparteixen. Aquesta idea va ser ben valorada per la majoria d'estudiants de la Seu.

3.4. DIFUSIÓ

Des d'un principi, es va decidir que l'exposició aniria adreçada a tots els estudiants del grau d'Educació Infantil, però també es va obrir a tot el col·lectiu de mestres d'educació infantil. Es pretenia que l'exposició pogués ser aprofitada a diferents nivells per:

- Tot l'alumnat d'Educació Infantil i d'Educació Social de la Seu de la UIB a Menorca.
- Els educadors i les educadores de les escoles d'educació infantil de l'illa de Menorca (0-3, 3-6) i tots els grups de fillets i de filletes que la volguessin visitar. Va haver-hi activitats participatives i interactives on els grups pogueren participar activament.
- El públic en general, amb l'objectiu de difondre la tasca educativa i formativa de la Seu de la UIB a Menorca.
- Tot l'alumnat matriculat a la Universitat Oberta de Majors a les seus de Maó, Ciutadella i Alaior.
- La resta de professorat de l'illa de Menorca, amb l'objectiu de donar a conèixer la tasca educativa de la Seu de la UIB a Menorca.
- El públic especialitzat i el públic en general a través dels mitjans de comunicació i de les xarxes socials i els blocs de carrera.
- En cas d'interessar i haver-hi el finançament que ho fes possible, l'exposició es podria portar al campus de Palma i a Eivissa, tot i que això no depèn en absolut de nosaltres, ja que supera, amb escreix, totes les disponibilitats i possibilitats.

Per fer-ne difusió es van elaborar cartes personalitzades per a cadascun dels sectors convidats, que podeu veure a l'annex I. També es van elaborar un cartell informatiu i uns tríptics amb la informació més concreta i detallada, que incloem a l'annex II. Tots aquests materials es van enviar per correu electrònic des de la Seu de la UIB a Menorca.

Igualment es va preparar una inauguració més o menys formal, a la qual es van convidar especialment totes les famílies dels alumnes i diferents autoritats, juntament amb la resta d'estudiants del grau de Mestre d'Educació Infantil.

Inauguració de l'exposició i convidada a tots els participants.

4. A TALL DE CONCLUSIONS

L'exposició ha restat oberta devers tres mesos (excepte les vacances de Nadal) i ha estat visitada per professors d'educació infantil i diferents grups de 4 anys i 5 anys d'educació infantil i de 1r i 2n d'educació primària de centres d'Alaior.

L'exposició també ha estat aprofitada pels alumnes de primer i segon de grau de Mestre d'Educació Infantil, i visitada per la pràctica totalitat d'alumnat que estudia alguna carrera de grau a la Seu de la UIB a Menorca, i per totes les persones matriculades a la UOM (Universitat Oberta per a Majors).

Creiem assolits els objectius inicials, especialment aquells que apuntaven a un major coneixement del treball de la Seu de la UIB a Menorca i el significat i l'abast dels nous plans reformats. La relació entre teoria i pràctica als estudis de Mestre ha quedat ben demostrada amb la presentació de treballs de diferents assignatures i la confecció i posada en pràctica de materials de tota mena, útils per a tota l'etapa d'educació infantil, tot i que aquesta relació entre teoria i pràctica és un continu que va convergint i divergint, fins que s'integren en la seva totalitat; les pràctiques esdevenen el moment fonamental per aconseguir bona part d'aquesta integració.

Al llarg de tot el període que l'exposició es va mantenir oberta, les persones que la visitaven podien deixar la seva impressió en un llibre de visites. Aquest petit dossier va recollir un munt de felicitacions de persones molt diferents, especialment relacionades amb el món de l'educació infantil.

Un dels fets que destacaria en una iniciativa d'aquesta mena és la voluntat de realitzar un sobreesforç sense compensació en crèdits; si bé és cert que tots els materials van ser avaluats en el marc de cada assignatura, també ho és que ningú no va demanar als alumnes que organitzassin tots aquells treballs i els exposassin. Podem dir que no és una iniciativa gaire freqüent, en uns moments en què les coses es fan a canvi d'una compensació i en el marc d'una càrrega d'estudi individual i grupal força elevada.

Aquest tipus d'accions ajuden a cohesionar el grup i a il·lusionar-los per seguir treballant, tot i que també s'ha de tenir en compte els esforços esmerçats pel simple fet de donar a conèixer el treball propi a tots els companys i públic, i facilitar el contacte entre la formació inicial i el magisteri en actiu. Bona part d'aquesta iniciativa els ha servit per entrar en contacte amb el món real, en uns moments cabdals, just abans de les pràctiques, i han començat a conèixer i a viure la complexa problemàtica que envolta les escoles d'educació infantil, tant al nivell 0-3 com al nivell 3-6, amb les respectives característiques i circumstàncies organitzatives.

Pel que fa a les tutories, crec que esdevenen una eina bàsica si es tenen objectius clars i voluntat per tirar endavant projectes. La tutoria de matrícula la considero fonamental, tot i que aquest curs ha deixat de ser obligatòria. Han estat moltes les sorpreses davant el pla d'estudis, el ritme de feina, la comprensió del concepte de crèdits ECTS, el nivell exigut d'anglès, etc., per a molts dels alumnes que no van acudir a les tutories de matrícula i es van matricular sense informar-se adequadament.

La tutoria de carrera és adient en els casos que hem exposat, tot i que no podem oblidar que es tracta d'un estudi d'un cas, no d'un estudi de camp. El contacte del tutor amb els diferents grups classe facilita la tramesa de la informació i la creació d'un clima de treball adient. Creiem

que l'existència d'aquest referent, especialment a les seus d'Eivissa i Formentera i de Menorca, és important, necessària i ben valorada. Si hom les dota de continguts adequats, si serveixen per canalitzar experiències i iniciatives dels alumnes i s'hi dedica un mínim de temps que no interfereixi amb les múltiples activitats que es proposen a l'alumnat, creiem que són necessàries i útils.

En relació amb la tutoria d'orientació al final de la carrera, tot i que encara no l'hem portada a terme, com és lògic, també la consideram molt adient, ja que quan encara no havien començat els estudis de grau, la Seu de Menorca ja havia organitzat, durant dos cursos consecutius, unes taules rodones d'orientació i informació per accedir a les llistes de la Conselleria d'Educació, per accedir a la Funció Pública a través de les oposicions i per accedir a altres llocs de treball amb la presència del delegat del SOIB, que ens amplià el ventall de possibilitats.

Tot plegat, una valoració positiva que s'haurà de contrastar amb altres experiències similars i amb els resultats globals de les tutories de carrera que realitzi la mateixa universitat.

FOTOGRAFIES DEL RECORREGUT DE L'EXPOSICIÓ

L'exposició s'iniciava a l'entrada principal de la Seu de la UIB a Menorca, on hi havia una presentació, els objectius i la llista de continguts que es podien contemplar. Als passadissos d'accés també hi havia fotografies dels autors dels treballs, frases de pedagogs famosos i actituds que cal tenir en compte per ser mestres.

A continuació s'anaven obrint els diferents espais i racons dissenyats, com podem veure en aquestes fotografies.

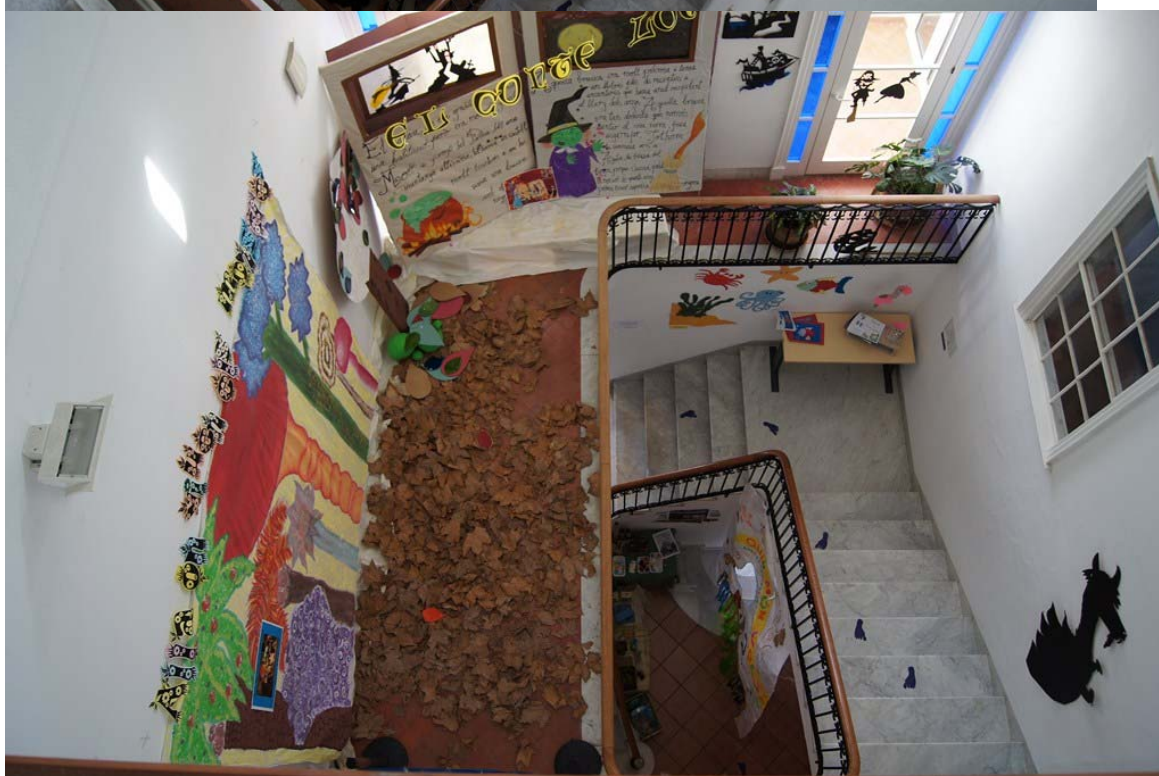

A la primera planta, els estudiants aprofitaren el lloc per muntar-hi tot l'escenari d'una petita obra de teatre que van representar diferents vegades en el marc de l'assignatura Teatre a l'Escola Infantil.

Tots els racons estaven aprofitats; els passadissos d'accés a cada ambient amb plafons i mostradors i, fins i tot, un racó sota una de les escales d'accés a la segona planta

En aquestes dues darreres fotografies podem veure una perspectiva global de l'exposició des de la segona planta de l'edifici

5. BIBLIOGRAFIA

- Bain, K. (2006). *El que fan els millors professors d'universitat*. València: Universitat de València.
- Blanco, A. (2009). *Aprender a enseñar*. Barcelona: Paidós.
- Bonals, J. (1996). *El trabajo en equipo del profesorado*. Barcelona: Biblioteca d'Aula, 101. Editorial Graó.
- Casamayor, G. (coord.) (2007). *Els trucs del formador. Art, ofici i experiència*. Barcelona: Col·lecció Desenvolupament Personal del Professorat. Editorial Graó.
- Monereo Font, C. (comp.) (1993). *Las estrategias de aprendizaje. Procesos, contenidos e interacción*. Barcelona: Domènech Edicions.
- Monereo Font, C. (coord.) (1998). *Estratègies d'aprenentatge. Volum II. L'ensenyament d'estratègies d'aprenentatge dins les programacions escolars*. Barcelona: EDIUOC, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.
- Montaño, J., Palmer, A., Palou, M. (2008). *Les competències transversals a l'educació superior. Una visió acadèmica*. Palma: Oficina de Convergència i Harmonització Europea. Vicerectorat d'Ordenació Acadèmica i Convergència Europea. Edicions UIB.
- Rue, J. (2007). *Enseñar en la Universidad. El EEES como reto para la Educación Superior*. Madrid: Narcea, SA de Ediciones.
- Sanz de Acedo Lizarraga, M. L. (2010). *Competencias cognitivas en Educación Superior*. Madrid: Narcea, SA de Ediciones.

Per citar aquest article:

Alzina Seguí, P. (2012). «La tutoria a l'educació superior. Exemples i reflexions». *IN: Revista Electrònica d'Investigació i Innovació Educativa i Socioeducativa*, vol. III, núm. 2, pàg. 217-249. Obtingut de:
http://www.in.uib.cat/pags/volumenes/vol3_num2/revista/11_Pere_Alzina.pdf

ANNEX I:

Presentació i convidada a visitar l'exposició

PER QUÈ AQUESTA MODESTA EXPOSICIÓ?

Els estudis de Magisteri han canviat.

El que era una diplomatura (3 anys) ara és un grau (4 anys), amb tot el que això implica.

Massa vegades hem vist com els estudiants produeixen una gran quantitat de treballs al llarg dels seus estudis que queden arraconats en algun lloc, sense utilitat.

Aprofitant els nous estudis volem donar a conèixer bona part d'aquests materials que s'han fet tenint en compte la vessant pràctica; molts dels treballs exposats són propostes que es poden portar a l'escola.

I això és el que volem, donar a conèixer que bona part de la feina realitzada durant els estudis pot ser útil per a tots. Tots els interessats podeu fer-ne ús com considereu oportú.

Us brindem algunes propostes d'acció que estem disposades a portar a les escoles infantils. Us oferim idees de treballs de recerca i activitats variades potencialment útils, ja que estan pensades per l'escola i des de l'escola.

La nostra idea és demostrar que la formació inicial és molt important. Tractem temes molts propers a les escoles infantils i hem elaborat materials comptant amb les escoles. La formació inicial ja no és tan teòrica; de fet, hem orientat la teoria vers la pràctica.

Esperem que us agradi.

PROPOSTES QUE ES PODEN PORTAR A LES ESCOLES INFANTILS

Us oferim un ventall de propostes pràctiques; si voleu, les podem portar als vostres centres educatius. Tenim els materials elaborats, només és parlar-ne i posar-nos d'acord amb una data concreta. També organitzarem visites guiades a totes les aules d'educació d'infantil que vulguin venir a la Universitat.

ANNEX II: Cartell de l'exposició

EXPLOTEM LA CREATIVITAT

Obert per Alegria

EXPOSICIÓ DE TREBALLS
I MATERIALS ELABORATS PER
LES ALUMNES
DE GRAU D'EDUCACIÓ INFANTIL
PROMOCIÓ 2009-2013

VOLEU ENTRAR A DINS UN MÓN ELABORAT PER ALS
MÉS PETITS? VENIU I DEIXEU-VOS CONTAGIAR!

INAUGURACIÓ
DIVENDRES DIA 16 DE DESEMBRE A LES 19h!!

Tríptic de l'exposició

Ah!! Visteu els nostres blogs de carrera!

<http://eportafolidenafancina.blogspot.com/>

<http://mariaeducacioinfantil.blogspot.com/>

<http://eportafolidenapilar.blogspot.com/>

<http://eportafolidenesther.blogspot.com/>

<http://eportafolidenanuria.blogspot.com/>

<http://eportafolidenangels.blogspot.com/>

<http://e-portafolidenacristinaccs.blogspot.com/>

<http://eportafolidenanaorfila.blogspot.com/>

<http://e-portafolidelamons.blogspot.com/>

<http://eldiariidenanvm.blogspot.com/>

<http://portafolideerika.blogspot.com/>

<http://eportafolimariatj.blogspot.com/>

<http://eportafolimruris.blogspot.com/>

<http://sentintaflordepell.blogspot.com/>

<http://e-portafolidenacristinalb.blogspot.com/>

ANNEX III: Competències a aconseguir al llarg del grau d'Educació Infantil

SABER FER (COMPETÈNCIES PERSONALS-RELACIONALS)

1.	Capacitat per desenvolupar un autoconcepte professional positiu i ajustat, prenent consciència de les pròpies capacitats i limitacions.
2.	Capacitat per fomentar la convivència i la resolució pacífica de conflictes creant ambients de benestar i tranquil·litat, a l'aula i a fora.
3.	Capacitat per adquirir estratègies de treball col·laboratiu desenvolupant actituds de respecte a la pluralitat de perspectives, el contrast d'opinions i el respecte a la diversitat.
4.	Capacitat per mantenir una actitud ètica, compromesa amb la professió docent en el marc d'una ciutadania democràtica, responsable i solidària.
5.	Capacitat per promoure un imatge digna de la infància i del respecte als drets dels fillets i de les filletes.
6.	Capacitat per promoure valors educatius en defensa de la igualtat entre gèneres i foment de la cultura de la pau.
7.	Capacitat per promoure actituds de sostenibilitat i de respecte mediambiental.

SABER (COMPETÈNCIES ACADÈMICODISCIPLINARIES)

1.	Capacitat per conèixer els fonaments de la salut física, mental i ambiental en la primera infància, i valorar les implicacions per al disseny i orientació de contextos saludables.
2.	Capacitat per analitzar les implicacions educatives de les tecnologies de la informació i de la comunicació. Adquirir estratègies per a la seva aplicació a l'educació infantil, i desenvolupar una actitud crítica i ètica amb la instrumentalització de la infància en els mitjans de comunicació.
3.	Capacitat per conèixer i aplicar les bases del desenvolupament científic i matemàtic de la primera infància.
4.	Capacitat per analitzar els contextos socioculturals i familiars actuals.
5.	Capacitat per analitzar des d'una perspectiva sistèmica i integradora de la realitat.
6.	Capacitat per analitzar i desenvolupar els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil.
7.	Capacitat per analitzar des d'una visió crítica i constructiva els models organitzatius i contextos educatius actuals.
8.	Capacitat per interpretar i analitzar les lleis educatives de forma crítica.
9.	Capacitat per reconèixer el desenvolupament evolutiu i les necessitats dels fillets en la primera infància. Reconèixer el valor i el procés evolutiu de l'activitat lúdica i espontània com a element clau de l'aprenentatge.
10.	Capacitat per reconèixer i analitzar els eixos clau del desenvolupament socioemocional adquirint estratègies per afavorir la regulació i expressió de les emocions.
11.	Capacitat per identificar l'evolució del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la seva correcta evolució.

SABER FER (COMPETÈNCIES PROFESSIONALS)

1. Capacitat per abordar l'aprenentatge de les llengües en contextos multiculturals i multilingües.
2. Capacitat de promoure la creació, la interpretació i l'apreciació de les arts i les tecnologies associades com a instruments de cooperació i comunicació no verbal.
3. Capacitat per desenvolupar tècniques i estratègies de comunicació.
4. Capacitat per expressar-se amb fluïdesa oralment i per escrit, i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
5. Capacitat per desenvolupar habilitats socials que faciliten la comunicació i el diàleg, i disposar d'estratègies per al treball col·laboratiu amb les famílies.
6. Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge que atenguin la diversitat dels fillets i les seves singulars necessitats educatives, la igualtat de gènere, l'equitat i el respecte als drets humans.
7. Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge des d'una perspectiva globalitzadora integrant les dimensions cognitiva, emocional, psicomotora, social i expressiva.
8. Capacitat per analitzar el funcionament de les escoles d'educació infantil i els serveis d'atenció a la infància adquirint estratègies docents per optimitzar la gestió i l'organització.
9. Capacitat per promoure i valorar la creativitat a través del desenvolupament de la percepció no estereotipada i del pensament divergent.
10. Capacitat per fomentar els valors estètics com a element transversal a totes les disciplines.
11. Capacitat en l'adquisició d'estratègies per a l'aprenentatge autònom i col·laboratiu.
12. Capacitat per observar, analitzar i documentar els processos educatius.
13. Capacitat per reflexionar i investigar sobre la pràctica educativa amb la finalitat de millorar la tasca docent i promoure projectes innovadors.
14. Capacitat per desenvolupar una actitud de creixement i millora professional adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials que aniran sorgint al llarg de la trajectòria professional.

ANNEX IV: Materials de l'exposició

- AMBIENT: Racó de la construcció. Estratègies d'Intervenció Educativa en la Primera Infància. 2n curs, 2010-11.
- AMBIENT: Quin món vols? Estratègies d'Intervenció Educativa en la Primera Infància. 2n curs, 2010-11.
- AMBIENT: Ambient de la natura. Estratègies d'Intervenció Educativa en la Primera Infància. 2n curs, 2010-11.
- AMBIENT: Experimentació amb aigua. Estratègies d'Intervenció Educativa en la Primera Infància. 2n curs, 2010-11.
- AMBIENT: Pocions. Estratègies d'Intervenció Educativa en la Primera Infància. 2n curs, 2010-11.
- TITELLES: *Les tres paraules de la reina*. La Representació Escènica a l'Escola Infantil. 2n curs, 2010-11.
- TITELLES: *Sa rondalla de na Catalineta*. La Representació Escènica a l'Escola Infantil. 2n curs, 2010-11.
- TITELLES: *S'animalet verd*. La Representació Escènica a l'Escola Infantil. 2n curs, 2010-11.
- TITELLES: *Na Paparreta*. La Representació Escènica a l'Escola Infantil. 2n curs, 2010-11.
- TITELLES: *Sa llegenda d'en Xoroi*. La Representació Escènica a l'Escola Infantil. 2n curs, 2010-11.
- REPRESENTACIÓ TEATRAL: *Allà on viuen els monstres*. La Representació Escènica a l'Escola Infantil. 2n curs, 2010-11.
- REPRESENTACIÓ TEATRAL: *El conte loco*. La Representació Escènica a l'Escola Infantil. 2n curs, 2010-11.
- Període d'adaptació: *Frederick*. Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància. 2n curs, 2010-11.
- Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància. 2n curs, 2010-11.
- Desenvolupament i Educació Socioemocional en la Primera Infància. 2n curs, 2010-11.
- Activitats en aules del CP Antoni Joan de Maó. Aprenentatge de les Llengües en Contextos Multilingües. 1r curs, 2009-10.
- Unitats didàctiques: Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic. 2n curs, 2010-11.
- CANÇONERS: Fonaments de l'Educació Musical: Vocal, Auditiva i Rítmica. 1r curs, 2009-10.
- UNITATS DIDÀCTIQUES: La Llengua a l'Aula d'Infantil: Del Plaer de la Lectura al Joc de l'Escriptura. 1r curs, 2009-10.
- UNITATS DIDÀCTIQUES: Bases Didàctiques i Disseny Curricular. 1r curs, 2009-10.
- PRÀCTICA DE PSICOMOTRICITAT: Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància. 2n curs, 2010-11.

ANNEX V: La presència de l'exposició als mitjans de comunicació

16 Diciembre a las 21:00h

100
MENORCA 101.3 FM

Venta entradas:
ServiCaixa
servicaixa.com

Colabora:

Patrocina:

TEATRE PRINCIPAL DE MAÓ

Landino
Cultura y Patrimonio

ESCUDERO
Cultura y Patrimonio

Viages Es Freus S.A.

seth
SET HOTELS

para coger muchas ideas

Las alumnas de Educación Infantil de la UIB exponen numerosos trabajos

ELENA DELGADO **Maó**

"Todo empezó un día de clase, después de una presentación de unos rincones para aulas de Educación Infantil. Todo había salido tan bien y había quedado tan bonito que pensamos, ¿por qué no hacer una exposición para aprovechar todo este material". Así explican las estudiantes de tercero de Educación Infantil de la UIB en Alaior cómo surgió la idea de montar una exposición que se inaugura mañana viernes, a las 19 horas.

La muestra recopila todos los trabajos y los materiales elaborados durante sus dos últimos años de carrera. "Creemos que puede ser de interés cultural y educativo para toda la población menorquina. Sería una manera de informar y apoyar a todo aquel, profesional o no, que se preocupe de los niños", dicen las alumnas.

"Cada día aprendemos cosas nuevas que nos llevan a disfrutar de este Grado de Educación Infantil. Como ya estamos en tercero y muchas de nosotras estaremos de prácticas en centros de

Primer Ciclo Infantil, dejaremos la información para que los demás puedan aprovecharla".

Bajo el título "Obert per alegria", la exposición anima a pasear por el itinerario marcado y observar los diferentes trabajos expuestos. Se pueden tocar, experimentar, investigar, leer y coger ideas. "Cuando le comentamos la idea a nuestro tutor, Pere Alzina, nos apoyó en todo momento porque le pareció buena idea. Nos ha llevado mucho trabajo aunque estamos muy ilusionadas. Eso sí, pedimos que la gente que visite la exposición lo haga con respeto", concluye el grupo.

JUEVES, 22 DE DICIEMBRE DE 2011

Última Hora Menorca 19

La creatividad es la norma número uno dentro del grupo de alumnas de tercero del grado de Educación Infantil de la Universitat de les Illes Balears (UIB), en su sede de Alaior, que firma la

Las maestras del futuro

muestra con los trabajos que han realizado en la carrera.

«Todo comenzó un día de clase, después de una actividad en la que presentábamos unos rincones para aulas de infantil», cuenta este grupo de futuras maestras, «quedó tan bien que alguna de nosotras lanzó la idea: ¿y si montamos una exposición con todos los trabajos que hemos hecho?». Dicho y hecho. El tutor del grupo, Pere Alzina, estuvo de acuerdo con la idea de sus alumnas y les echó una mano con los preparativos de esta muestra que, como reza su lema, está «abierta por alegría».

«Nos gusta mucho innovar, intentar ir más allá, ser creativas y sobre todo, motivadoras y por eso queremos mostrarlo que hacemos en clase y animar a todo el mundo a ver la vida de otra manera, desde los ojos de un niño».

Los profesionales de la educación también están invitados a «tomar ideas» de estas propuestas. «Era una pena que todo esto se quedase dentro de la universidad y nadie se pudiera beneficiar de toda esta información», comenta Montse Carné, una de las estudiantes de esta clase que cree firmemente en su «entusiasmo y perseverancia» para los nuevos horizontes de la educación.

«El mundo de la educación ha cambiado, pero tiene que seguir cambiando y ese es uno de nuestros grandes retos», apuntan. Y es que estas aún estudiantes no pierden de vista su objetivo común: «una escuela por y para todos».

• Ana Haro

Las estudiantes de tercero de Educación Infantil invitan a «ver la vida desde los ojos de un niño»

▲ **Creatividad.** La exposición se podrá visitar de lunes a viernes en la Seu de la UIB en Alaior, en horario ininterrumpido de 8 a 21 horas. Entre los trabajos se encuentran, por ejemplo, títeres hechos por las futuras maestras, decorados teatrales, pases de video con actividades que han realizado en escuelas infantiles de la Isla o posibles proyectos educativos.